Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

36 799 Wijziging van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen en enige andere wetten in verband met het bevorderen van proactieve dienstverlening door het UWV, de SVB en gemeenten (Wet proactieve dienstverlening SZW)

B **VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID**[1]
Vastgesteld 3 november 2026

Het voorliggende wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

1. Inleiding

De leden van de **PRO**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel Wet proactieve dienstverlening SZW. Deze leden zien het wetsvoorstel als een mogelijke stap naar een overheid die inwoners actiever helpt bij het benutten van hun rechten. Tegelijkertijd vinden de aan het woord zijnde leden het van belang dat de uitvoering zorgvuldig, juridisch houdbaar en financieel uitvoerbaar is, met voldoende aandacht voor betrouwbare gegevens, privacybescherming en het daadwerkelijk bereiken van rechthebbenden. Vanuit deze overwegingen hebben zij nog enkele vragen.

De leden van de **BBB**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel heeft deze leden aanleiding gegeven tot het stellen van een aantal vragen.

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Wetsvoorstel proactieve dienstverlening SZW. Deze leden onderschrijven het belang van een responsieve overheid, maar hebben vragen over de praktische uitwerking van het wetsvoorstel.

De leden van de fractie van **D66** hebben met belangstelling kennisgenomen van de Wet proactieve dienstverlening SZW. Deze leden onderschrijven het idee achter het wetsvoorstel om mensen die aanspraak kunnen maken op een toeslag proactief te benaderen om het niet-gebruik van sociale voorzieningen terug te dringen en te zorgen dat mensen gebruik kunnen maken van de ondersteuning waarop zij recht hebben. Het wetsvoorstel biedt kansen om mensen eerder en gerichter te informeren over beschikbare voorzieningen. Tegelijkertijd roepen de uitvoeringstoetsen vragen op over de praktische uitvoering, het bereik van de dienstverlening en de gevolgen voor gemeenten en uitvoeringsorganisaties. De aan het woord zijnde leden hebben daarom nog enkele vragen over de manier waarop de regering ervoor wil zorgen dat de ambities van het wetsvoorstel in de praktijk worden waargemaakt.

De leden van de **CDA**-fractie hebben met waardering kennisgenomen van het wetsvoorstel proactieve dienstverlening SZW en heeft - na de uitvoerige behandeling hiervan in de Tweede Kamer- nog enkele aanvullende vragen.

De leden van de fractie van de **ChristenUnie** hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben hierover de volgende vragen.

---

[1] Samenstelling:
Van Apeldoorn (SP), Bakker-Klein (CDA), Van Ballekom (VVD), Baumgarten (JA21), Beukering (Fractie-Beukering), Bezaan (PVV), Bovens (CDA), Fiers (PRO), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Griffioen (D66), Van Gurp (PRO) (voorzitter), Huizinga-Heringa (ChristenUnie), Karaaslan (D66), Koffeman (PvdD), Lagas (BBB), Van der Linden (VVD), Moonen (D66) (ondervoorzitter), Van den Oetelaar (FVD), Perin-Gopie (Volt), Petersen (VVD), Ramsodit (PRO), Van Rooijen (50PLUS), Roovers (PRO), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Walenkamp (Fractie-Walenkamp), Van Wijk (BBB)

De leden van de **JA21**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de Wet proactieve dienstverlening SZW en het heeft deze leden aanleiding gegeven tot het stellen van enkele vragen.

Ook het lid van de fractie van **50PLUS** heeft met belangstelling kennisgenomen van de Wet proactieve dienstverlening SZW en wenst hier een aantal vragen over te stellen.

2. Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie

De leden van de fractie van **PRO** vragen welke gevolgen de in de Tweede Kamer aangenomen amendementen hebben voor de inhoud, uitvoerbaarheid en juridische samenhang van het wetsvoorstel? Ook willen deze leden weten hoe de aangenomen moties worden opgevolgd? Zijn de eerdere uitvoeringstoetsen van UWV, SVB en gemeenten nog actueel en hebben de wijzigingen aanleiding gegeven tot aanvullende toetsen of risicoanalyses?

Ook willen de aan het woord zijnde leden weten hoe de regering de kritiek en aanbevelingen van de Afdeling advisering van de Raad van State heeft verwerkt in het wetsvoorstel en de toelichting? De Raad van State wijst erop dat proactieve dienstverlening de toegang tot voorzieningen gemakkelijker maakt, maar de complexiteit van regelingen niet wegneemt.[2] Hoe zorgt de regering ervoor dat de regelingen zelf eenvoudiger worden? Vindt de regering dat zij voldoende heeft gedaan met de kritiek van de Raad van State, ook na de wijzigingen door de Tweede Kamer?

Daarnaast willen de leden van de PRO-fractie weten of voldoende duidelijk is waar proactieve dienstverlening ophoudt en andere overheidstaken, zoals toezicht en handhaving, beginnen? Welke mogelijkheden hebben burgers om onjuiste gegevens of signaleringen te laten corrigeren en welke rechtsbescherming hebben zij wanneer hierdoor nadelige gevolgen ontstaan?

Hoe wordt voorkomen dat burgers door onjuiste, verouderde of ontbrekende gegevens ten onrechte niet worden bereikt of juist onterecht worden benaderd? Welke controles vinden plaats om foutieve doelgroepselectie te voorkomen? Hoe worden rechthebbenden bereikt die niet of onvoldoende voorkomen in de beschikbare gegevensbestanden? Hoe wordt voorkomen dat burgers onterechte verwachtingen krijgen over hun recht op een regeling, met teleurstelling, onnodige aanvragen en extra uitvoeringslasten tot gevolg?

De aan het woord zijnde leden vragen hoe de regering ervoor zorgt dat het UWV, de SVB en de gemeenten voldoende structurele middelen, personeel en ICT-voorzieningen hebben om de wet zorgvuldig uit te voeren, zonder dat andere wettelijke taken onder druk komen te staan? Hoe waarborgt de regering dat gemeenten ook op langere termijn over voldoende financiële middelen beschikken om de uitvoeringskosten te dekken, waaronder de kosten voor gegevensanalyse, communicatie, ondersteuning bij aanvragen en persoonlijk contact met burgers?

Hoe wordt gewaarborgd dat de gegevensverwerking voldoet aan de AVG en hoe zijn de adviezen van de Autoriteit Persoonsgegevens verwerkt? Hoe weten burgers welke gegevens worden gebruikt en kunnen zij eenvoudig bezwaar maken tegen het gebruik van deze gegevens voor proactieve dienstverlening, ook wanneer meerdere organisaties betrokken zijn? Hoe wordt voorkomen dat gegevens voor andere doeleinden, zoals toezicht of handhaving, worden gebruikt?

De aan het woord zijnde leden vragen hoe wordt vastgesteld of de wet daadwerkelijk zal leiden tot minder niet-gebruik van voorzieningen en een rechtmatige en gelijke behandeling van burgers? Maakt de regering bij de selectie van doelgroepen gebruik van algoritmen of kunstmatige intelligentie, en welke waarborgen zijn er om fouten en discriminatie te voorkomen? Op welke wijze worden deze aspecten betrokken bij de invoeringstoets na één jaar en de evaluatie na drie jaar?

Als laatste willen de leden van de PRO-fractie vragen hoe de regering zorgt dat landelijke en gemeentelijke voorzieningen goed op elkaar aansluiten, zodat burgers duidelijk worden geïnformeerd over de regelingen waarvoor zij mogelijk in aanmerking komen? Hoe worden tegenstrijdige informatie, dubbele benadering en onnodige administratieve lasten voorkomen?

3. Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

Uitvoeringsinstanties in Nederland luiden al langere tijd de noodklok over de complexiteit van regelgeving. In haar knelpuntenbrief benadrukt de SVB dat wetgeving het

[2] *Kamerstukken II* 2024/25, 36 799, nr. 3, p. 24; Kamerstukken II 2024/25, 36 799, nr. 4, p. 3.

grootste probleem is bij de uitvoering van haar taken en ook het UWV heeft bij evaluaties en tijdens gesprekken met deze Kamer aangegeven te snakken naar vereenvoudiging van regels.[3]

In dat kader vragen de leden van de **BBB**-fractie of de regering kan reflecteren op het feit dat het onderhavige wetsvoorstel niet leidt tot vereenvoudiging van regelgeving, maar juist nieuwe wetgeving introduceert die de uitvoering door gemeenten, de SVB en het UWV complexer en subjectiever maakt?

Bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is gevraagd of gemeenten, de SVB en het UWV over voldoende capaciteit beschikken om de wet naar behoren uit te voeren. De toenmalige minister van SZW heeft daarop geantwoord dat in samenwerking met de SVB, het UWV en de VNG middelen zijn gereserveerd voor de financiering van extra capaciteit.[4] Waarop baseert de regering de veronderstelling dat capaciteitsproblemen met het beschikbaar stellen van extra financiële middelen voorkomen worden? Op dit moment staan er bij gemeenten duizenden vacatures open en is er sprake van een schrijnend tekort aan mensen, volgens de aan het woord zijnde leden. Financiering lijkt daarmee niet het grootste knelpunt, maar de beschikbaarheid van voldoende personeel mogelijk wel. Zou de regering niet beter de focus kunnen leggen op het verhogen van de arbeidsparticipatie en arbeidsproductiviteit? Welke alternatieve maatregelen zijn volgens de regering beschikbaar voor het oplossen van het capaciteitsprobleem en is de regering bereid deze maatregelen te nemen?

Voor het basisscenario van de Wet proactieve dienstverlening is de dekking reeds gereserveerd. Voor de uitbreiding naar de algemene bijstand per 2027 is daarnaast €8,2 miljoen aan dekking gevonden door middelen binnen de SZW-begroting te verschuiven van de SLIM-subsidie naar proactieve dienstverlening.[5] Er is echter geen sprake van onder uitputting bij SLIM. Bij de SLIM-regeling worden subsidieaanvragen door middel van loting gerangschikt wanneer het beschikbare subsidieplafond wordt overschreden. Kan de regering toelichten waarom juist deze veelgebruikte subsidie is gekozen voor de financiering van de Wet proactieve dienstverlening? Kan de regering reflecteren op het feit dat SLIM positief bijdraagt aan arbeidsparticipatie en arbeidsproductiviteit, terwijl de Wet proactieve dienstverlening dat op geen enkele wijze doet?

Dit wetsvoorstel maakt het delen van persoonsgegevens door uitvoeringsinstanties mogelijk voor het opsporen van niet-gebruik van regelingen en toeslagen. Er zijn instanties zoals de Autoriteit Persoonsgegevens die kanttekeningen plaatsen bij de uitwisseling van deze gegevens.[6] Er is uiteindelijk gekozen voor een opt-out met een geldigheid van 3 jaar (in plaats van 5) voor het niet benaderd willen worden door verschillende instanties. Deze opt-out betekent echter niet dat de persoonsgegevens niet uitgewisseld worden.[7] Er is, volgens de aan het woord zijnde leden, geen mogelijkheid voor burgers om zich tegen de uitwisseling van gegevens en de daarmee samenhangende profilering te verzetten. Kan de regering toelichten waarom niet gekozen is voor een opt-out die burgers het recht geeft om gegevensuitwisseling te weigeren? Is dat een technische kwestie of speelt daarbij het uitgangspunt dat het doel (armoedebestrijding) alle middelen heiligt?

De leden van de BBB-fractie hebben gelezen dat dit wetsvoorstel wordt beschouwd als een tussenstap. De regering wil uiteindelijk naar een eenvoudiger stelsel en deze wet zou daarbij kunnen helpen, zo staat het in het verslag van de Tweede Kamer.[8] Kan de regering een stip op de horizon plaatsen en deze leden voorzien van een tijdpad? Zijn er wetsvoorstellen voor vereenvoudiging van ons stelsel in voorbereiding? Zo ja, welke wetsvoorstellen zijn dat en heeft de regering een datum van inwerkingtreding in haar hoofd?

Deze leden vragen als laatst of al vastligt op welke meetbare eindpunten onderhavig wetsvoorstel geëvalueerd gaat worden en wat bepaalde uitkomsten van deze evaluaties voor gevolgen gaan hebben voor toekomstige wetgeving?

4. Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Kan de regering een volledig overzicht geven van alle onderdelen die bij de AMvB of ministeriële regeling worden uitgewerkt, en bij elk onderdeel aangeven wat de

---

[3] *Kamerstukken II*, 2025/2026, 26.448, nr. 894, bijlage ‘Knelpuntenbrief SVB 2026’.
[4] *Kamerstukken II*, 2025/2026, 36.799, nr. 6, p. 1.
[5] *Kamerstukken II*, 2026/2027, 36.799, nr. 49, p. 1.
[6] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 58/59.
[7] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 25–27 en p. 65.
[8] *Kamerstukken II*, 2025/2026, 36.799, nr. 5, p. 2.

voorgenomen inhoud van deze onderdelen is? Kan de regering daarnaast de meest actuele invulling van het ontwerpbesluit naar de Eerste Kamer sturen voordat de Eerste Kamer over het wetsvoorstel stemt, zodat de leden van de **VVD**-fractie dit in de beoordeling van het wetsvoorstel kunnen meenemen? Kan de regering de uitvoeringstoetsen van UWV, SVB, en VNG aangaande het ontwerpbesluit ook meesturen? Kan de regering daarnaast één geïntegreerd overzicht geven van alle uitvoeringskosten, zoals ingeschat door het ministerie én door UWV, SVB, en VNG? Kan de regering ook een realistische inschatting geven van de (hogere) uitkeringslasten, eventueel met een bandbreedte, met een toelichting op de factoren die de plaats in de bandbreedte kunnen bepalen?

Kan de regering aangeven in hoeverre UWV, SVB en de gemeenten inmiddels in staat zijn om dit wetsvoorstel goed uit te voeren, met name waar het gaat om personele bezetting in ICT-ondersteuning? Kunnen UWV, SVB en gemeenten met hun huidige FTE-bezetting dit wetsvoorstel op een adequate manier uitvoeren? Zo nee, hoeveel extra FTE is hiervoor dan nodig? Is dat structureel, of verwacht de regering dat de vereiste bezetting kan worden afgeschaald wanneer de ICT-ondersteuning volledig op orde is?

Voorziet de regering dat verdere automatisering de uitvoering structureel efficiënter en goedkoper kan maken? Welke termijn heeft de regering hiervoor in gedachten, en wat is de verwachte omvang van de investering om hiertoe te komen? Hebben de uitvoeringsorganisaties en gemeenten voldoende capaciteit en operationele ruimte om hieraan invulling te geven?

De doelbinding van (gegevensverwerking voor) proactieve dienstverlening is met artikel 10b gegeven: het individueel verstrekken van informatie en het faciliteren van een aanvraag ter versterking van de bestaanszekerheid en participatie, en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van werk en inkomen. Daar valt de inzet van (gegevensverwerking voor) toezicht en handhaving de facto buiten.[9] Kan de regering toelichten waarom de inzet van gegevensverwerking voor toezicht en handhaving buiten de doelbinding valt? En kan de regering ook aangeven of dit wenselijk is?

In de memorie van toelichting worden de publieke waarden in de wet SUWI vermeld.[10] Zou eerlijkheid in de context van toezicht en handhaving ook niet onderdeel van deze publieke waarden moeten zijn? Daarnaast, mag wederkerigheid van deze waarden worden verwacht, die zowel voor de overheid als voor burgers moet gelden om het maatschappelijke vertrouwen in het stelsel van sociale zekerheid duurzaam te kunnen borgen?

De leden van de VVD-fractie constateren dat in verschillende adviezen wordt opgemerkt dat dit wetsvoorstel geen structurele oplossing biedt, en dat vereenvoudiging van het stelsel wel een structurele verbetering kan bieden. De Afdeling advisering van de Raad van State noemt vereenvoudiging noodzakelijk.[11] Welke voornemens heeft de regering om tot een vereenvoudiging van het stelsel te komen, hoe moet die vereenvoudiging eruitzien, en welke termijn heeft de regering hiervoor in gedachten?

Hoe wil de regering voorkomen dat burgers in verschillende gemeenten in gelijke gevallen ongelijk worden behandeld? Heeft de regering concrete criteria in gedachten waaraan gemeenten hun handelen kunnen toetsen? En hoe wordt de consistentie van uitvoering door de gemeenten gemonitord?

5. Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de **D66**-fractie merken op dat het risico bestaat dat inwoners niet overal in gelijke mate worden gewezen op voorzieningen waarop zij mogelijk recht hebben, omdat gemeenten zelf kunnen bepalen in hoeverre zij proactieve dienstverlening inzetten.[12] Hoe wil de regering voorkomen dat de toegang tot ondersteuning in de praktijk afhankelijk wordt van de gemeente waar iemand woont? Zijn er plannen om het delen van '*best practices*' tussen gemeenten te faciliteren om te leren van ervaringen en effectieve vormen van proactieve dienstverlening?

Daarnaast blijkt uit de uitvoeringstoetsen dat vooral burgers die nog niet in beeld zijn bij het UWV, de SVB of gemeenten moeilijk te bereiken zijn.[13] Hoe gaat de regering ervoor

[9] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 20.
[10] *Kamerstukken II,* 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 28/29.
[11] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 4, p. 3/4.
[12] *Kamerstukken II*, 2025/2026, 36.799, nr. 6, p. 19.
[13] Zie o.m. *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 13.

zorgen dat juist deze groepen in kaart worden gebracht, die mogelijk wel recht hebben op ondersteuning?

De uitvoeringsorganisaties krijgen op het terrein van Sociale Zaken en Werkgelegenheid al veel nieuwe taken en verantwoordelijkheden, volgens de aan het woord zijnde leden. Tegelijkertijd zijn de extra uitvoeringskosten van dit wetsvoorstel nog niet volledig duidelijk.[14] Hoe waarborgt de regering dat het UWV, de SVB en gemeenten voldoende capaciteit en middelen hebben om dit wetsvoorstel uit te voeren, zonder dat dit ten koste gaat van hun bestaande dienstverlening?

Tot slot vragen deze leden welke mogelijkheden de regering ziet om de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) bij gemeenten te betrekken bij de uitvoering van onderhavig wetsvoorstel? Deze informatiepunten ondersteunen inwoners die moeite hebben met digitale overheidsdienstverlening. Is de regering bereid te onderzoeken hoe de IDO's ook een rol kunnen spelen bij het informeren van inwoners over voorzieningen waarop zij mogelijk recht hebben en hen, waar nodig, te ondersteunen bij het aanvragen daarvan?

6. Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

Dit wetsvoorstel kan bijdragen aan het tegengaan van niet-gebruik en daarmee aan meer bestaanszekerheid voor mensen. Een doeltreffender oplossing zou volgens de leden van de **CDA**-fractie echter zijn om het onderliggende probleem aan te pakken, namelijk de enorme complexiteit van onze socialezekerheidswetgeving. De regering erkent dat vereenvoudiging van de regelgeving in de sociale zekerheid nodig is, maar geeft ook aan dat dit niet eenvoudig is en veel geld kost.[15] Kan de regering aangeven op welke manier niettemin wordt gewerkt aan de vereenvoudiging van het socialezekerheidsstelsel en welke eerste stappen hierin al zijn gezet?

Het enkel (per brief) attenderen op de mogelijkheid dat een inwoner van een gemeente bepaalde rechten onbenut laat, lijkt volgens deze leden weinig effectief. In hoeverre zijn sociaal raadslieden betrokken bij de uitvoering van dit wetsvoorstel en beschikt iedere gemeente over voldoende capaciteit aan sociaal raadslieden?

De in de Tweede Kamer aangenomen motie Hamstra-Bolhuis vraagt de regering om bij de verdere uitwerking van de Wet proactieve dienstverlening SZW structureel de mogelijke betrokkenheid van informele partijen te onderzoeken en te stimuleren.[16] Kan de regering aangeven hoe deze motie wordt uitgevoerd? Zijn of worden Sociaal Werk Nederland (SWN) en de Vereniging Nederlandse Organisaties voor Vrijwilligerswerk (NOV) hierbij betrokken?

Door de Tweede Kamer zijn acht amendementen aangenomen op dit wetsvoorstel.[17] Hoe beoordeelt de regering de uitvoerbaarheid van dit wetsvoorstel na het aannemen van die amendementen?

7. Vragen en opmerkingen van de leden van de ChristenUnie-fractie

Met voorliggend wetsvoorstel krijgen de betrokken SUWI-partijen (gemeenten, het UWV en de SVB) de discretionaire bevoegdheid om proactieve dienstverlening toe te passen. De Raad van State merkt op dat de effectiviteit hiervan afhankelijk is van de uitvoeringscapaciteit en deskundigheid van deze partijen, waardoor verschillen in de uitvoering kunnen ontstaan.[18] De leden van de **ChristenUnie**-fractie vragen of de regering dit ziet als een risico?

Gaat de uitbreiding van de proactieve dienstverlening gepaard met extra ambtelijke capaciteit om de toegenomen uitvoeringslast op te vangen? Zo niet, op welke manier wordt gewaarborgd dat de dienstverlening op peil blijft?

Dit wetsvoorstel verplicht het UWV en de SVB om de uitvoering van hun dienstverlening te toetsen aan publieke waarden.[19] Hoe komt dit proces er in de praktijk uit te zien? Wie controleert of dit naar de wens van de wetgever wordt uitgevoerd?

---

[14] *Kamerstukken II*, 2025/2026, 36.799, nr. 6, p. 20. Onder het kopje Financiële gevolgen staat dat de uitvoeringskosten relatief beperkt worden ingeschat, maar dat de daadwerkelijke financiële gevolgen nader in beeld worden gebracht bij de uitwerking van het besluit.
[15] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 15/16.
[16] *Kamerstukken II*, 2025/2026, 36.799, nr. 33.
[17] *Kamerstukken II*, 2026/2027, 36.799, nr. 13, nr. 14, nr.15, nr. 20, nr. 23, nr. 41, nr. 43, en nr. 44.
[18] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 4, p. 5–6.
[19] *Kamerstukken II,* 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 28/29.

Worden er met de genoemde publieke waarden (dienstbaarheid, responsiviteit, inclusiviteit, toegankelijkheid, betrouwbaarheid, effectiviteit, rechtmatigheid en doelmatigheid) geen open normen toegevoegd aan de wet?[20] Hoe zijn deze publieke waarden juridisch ingekaderd, volgens de regering?

8. Vragen en opmerkingen van de leden van de JA21-fractie

In de memorie van toelichting schrijft de regering dat de complexiteit van het uitkeringsstelsel het voor mensen lastig maakt om uitkeringen aan te vragen, uit angst voor onder andere afhankelijkheid of stigmatisering. Daarom is het noodzakelijk om mensen actief te benaderen over uitkeringen.[21] De leden van de fractie van **JA21** gelooft in de individuele verantwoordelijkheid van Nederlanders. De aan het woord zijnde leden vinden het huidige toeslagen- en uitkeringsstelsel te complex. Kan de regering daarom toelichten waarom zij het belangrijker vindt om potentieel rechthebbenden actief te begeleiden bij het aanvragen van uitkeringen, dan het uitkeringsstelsel te vereenvoudigen? Hoe verhoudt deze keuze zich tot de individuele verantwoordelijkheid van (potentieel) rechthebbenden bij het aanvragen van een uitkering? Op basis van welke criteria wordt een (potentieel) rechthebbende actief benaderd door SUWI-partners? Waarom acht de regering dit wetsvoorstel noodzakelijk, nu publieke dienstverleners al de mogelijkheid hebben om bekende doelgroepen te wijzen op regelingen waarvoor zij mogelijk in aanmerking komen?

Volgens de leden van de JA21-fractie dient de Eerste Kamer wetsvoorstellen te beoordelen op onder andere diens uitvoerbaarheid. Dit wetsvoorstel wordt echter, volgens de aan het woord zijnde leden, in grote mate nader uitgewerkt in nog onbekende lagere regelgeving. Deze leden constateren dat zij hun controlerende taak onvoldoende uit kunnen voeren wanneer een groot deel van dit wetsvoorstel pas na aanvaarding van het voorstel in lagere regelgeving wordt uitgewerkt. De Eerste Kamer kan dan immers de effectiviteit en uitvoerbaarheid niet volledig beoordelen. Kan de regering reflecteren op deze constatering?

In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat gemeenten verwachten dat de effectiviteit van proactieve dienstverlening mede afhankelijk is van de nadere uitwerking in lagere regelgeving.[22] De leden van de fractie van JA21 lezen deze passage als een signaal dat gemeenten niet zeker zijn van de effectiviteit en doelmatigheid van dit wetsvoorstel, aangezien de uitwerking onvoldoende duidelijk is binnen het huidige wetstraject. Kan de regering hierop reflecteren? Kan de regering aangeven waarom er niet is gekozen om de nadere uitwerking in het wetsvoorstel op te nemen?

Dit wetsvoorstel geeft gemeenten een nieuwe bevoegdheid om proactieve dienstverlening te verlenen. In hoeverre is hierbij rekening gehouden met de werkdruk voor gemeenten? Zijn kleine gemeenten, waar de ambtelijke afdeling voor het sociaal domein vaak kleiner is, voldoende toegerust om deze taak uit te voeren? Kan de regering ook de hoogte van de uitvoeringskosten voor dit wetsvoorstel per SUWI-ketenpartner uiteenzetten?

In het wetgevingsoverleg in de Tweede Kamer heeft hebben leden van de JA21-fractie zorgen geuit over de mogelijkheid dat gemeenten in het kader van de proactieve dienstverlening in andere talen dan het Nederlands of het Engels communiceren. De minister geeft aan dat hij ‘als minister het beleid wil uitstralen dat in beginsel in het Nederlands, dan wel wanneer noodzakelijk, in het Engels wordt gecommuniceerd’.[23] Kan de regering aangeven op welke wijze zij voornemens is om dit streven om te zetten in beleid, als zij er geen verplichting tot opneemt in de AMvB? Hoe zorgt de regering ervoor dat gemeenten daadwerkelijk de taaleis gaan handhaven zoals beoogd? Waarom vindt regering niet dat gemeenten aanvullende kaders moet worden opgelegd, als uit onderzoek blijkt veel gemeenten de taaleis niet uitvoeren?

9. Vragen en opmerkingen van het lid van de 50PLUS-fractie

Het lid van de **50PLUS**-fractie vraagt welke concrete maatregelen de regering neemt om te zorgen dat ouderen met uitsluitend AOW, eventueel aangevuld met een klein pensioen, daadwerkelijk gebruikmaken van de inkomensondersteunende regelingen waarop zij recht hebben? Kan de regering tevens naar schatting aangeven om hoeveel ouderen het gaat?

Is de regering bereid om bij de uitvoering van dit wetsvoorstel specifiek te monitoren in hoeverre het niet-gebruik van inkomensondersteunende regelingen onder ouderen

[20] Art. 46, tweede lid, onderdeel c, Wet SUWI.
[21] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 10–11.
[22] *Kamerstukken II*, 2024/2025, 36.799, nr. 3, p. 14.
[23] *Kamerstukken II*, 2025/2026, 36.799, nr. 50, p.52.

afneemt, uitgesplitst naar leeftijd, inkomenspositie en type regeling? Zo ja, is de regering bereid om de Eerste Kamer hierover periodiek te informeren?

Hoe voorkomt de regering dat ouderen die minder digitaal vaardig zijn, geen gebruikmaken van internet of moeite hebben met het begrijpen van overheidscommunicatie, alsnog buiten beeld blijven bij de proactieve dienstverlening? Kan de regering waarborgen dat ouderen die mogelijk recht hebben op inkomensondersteuning niet uitsluitend digitaal worden benaderd, maar zo nodig ook persoonlijk, telefonisch of schriftelijk worden geïnformeerd en ondersteund bij het daadwerkelijk aanvragen van die ondersteuning?

Hoe voorkomt de regering dat ouderen met een vergelijkbaar inkomen en dezelfde persoonlijke omstandigheden afhankelijk van hun woonplaats in de ene gemeente wel en in de andere gemeente geen actieve hulp krijgen bij het benutten van hun rechten op inkomensondersteuning?

Is de regering bereid landelijke minimumnormen vast te stellen voor de proactieve benadering van ouderen met een laag inkomen, waaronder ouderen met uitsluitend AOW of AOW met een klein aanvullend pensioen, zodat hun toegang tot ondersteuning niet afhankelijk is van lokaal beleid?

Hoe wordt gewaarborgd dat gemeenten, de SVB en het UWV voldoende financiële middelen, personele capaciteit en ICT-voorzieningen hebben om voorliggend wetsvoorstel daadwerkelijk uit te voeren, zonder dat dit ten koste gaat van bestaande dienstverlening aan ouderen?

Kan de regering inzicht geven in de verwachte uitvoeringskosten en de wijze waarop wordt gemeten of dit wetsvoorstel daadwerkelijk leidt tot minder niet-gebruik van inkomensondersteuning onder ouderen, en niet uitsluitend tot meer contacten, signaleringen en administratieve lasten voor uitvoeringsorganisaties?

Deelt de regering de mening van het lid van de fractie van 50PLUS dat ouderen niet steeds opnieuw hun inkomensgegevens en persoonlijke omstandigheden zouden moeten aanleveren, wanneer deze gegevens al bij overheidsinstanties bekend zijn? Welke mogelijkheden ziet de regering om inkomensondersteunende regelingen waar mogelijk automatisch toe te kennen?

Kan de regering toezeggen dat de invoering van proactieve dienstverlening gepaard gaat met een concreet traject om inkomensondersteunende regelingen te vereenvoudigen en beter op elkaar af te stemmen, zodat ouderen niet alleen worden gewezen op hun rechten, maar deze ook daadwerkelijk eenvoudiger kunnen verzilveren?

De leden van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid zien de nota naar aanleiding van het verslag met belangstelling tegemoet en ontvangen deze bij voorkeur **uiterlijk vrijdag 4 december 2026.**

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Van Gurp

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Van der Bijl